

Rom 4 - Innledning

Eksemplet med Abrahams rettferdiggjørelse ved tro, er hovedinnholdet i dette kapitlet. Først viser Paulus at den måten Abraham ble rettferdiggjort på, var at hans tro på Guds løfte ble tilregnet ham som rettferdighet. Og han tilføyer Davids vitnesbyrd om at menneskene blir frelst bare gjennom en tilregnet rettferdighet, v. 1-8. Videre viser Paulus at Abraham ble rettferdiggjort ved tro før han ble omskåret, som bevis på at nåden og rettferdiggjørelsen ikke avhenger av lovpakten, men er den samme for alle mennesker, v. 9-17. Med bakgrunn i Abrahams tro beskriver han sluttelig troens art og natur, lovpriser den høyt, og holder den fram som rettesnor for oss, v. 18-25.

I forrige kapittel har Paulus båret fram et stort nådebudskap fra Gud: Det evige evangeliet. Først beviste han at som syndere innfor Gud er vi alle like, "det er ingen forskjell". Deretter at bare gjennom troen blir vi alle like rettferdige, "uforskyldt av hans nåde ved forløsningen i Kristus Jesus". For en stakkars synder er dette så trøstefullt at det kan gjøre en syk frisk, og en død levende. Men hvordan går det så når vi skal praktisere det, når vi virkelig skal tro dette? Av naturen er hjertet ikke til å stole på. Menneskene dømmes ut fra deres egen tilstand til enhver tid, og finner helst det motsatte av denne læren.

Et egenrettferdig menneske, som ennå ikke har gitt opp sin egen kraft og sine egne forsøk på å omvende seg, tenker som så: Det kan da ikke stemme at vi alle sammen skal være like innfor Gud. Min oppfatning er da det motsatte. Jeg leser om hellige mennesker: gode, alvorlige, sterke i troen, i lydighet og forsakelse. Gud må da være tilfreds med slike! Og skal vi selv kunne få samme store nåde, må vi nok følge i deres spor.

Men så har vi en annen, én hvor hjertet er knust, hvor omvendelsen har vekket opp, hvor synden har slått mennesket ned. Der går hjertet etter sin natur i motsatt retning. Da finner en det sunket ned i all sin uverdighet. Og mens det var Guds nåde alene, mennesket skulle tro og leve på, så tenker denne sjel tvertimot: Nei, jeg ser den enorme forskjell det er mellom meg og de rette troende Guds hellige. Hvis jeg hadde en sånn tro og lydighet som Abraham, da han på Guds ord ofret sin kjæreste sønn, Isak. Hadde sånn inderlig kjærlighet til Gud og anger over synden, som David, slik jeg ser det av hans salmer og bønner -. Da kunne også jeg tro at jeg eide Guds vennskap. Men når jeg tvertimot vet hvor ulydig og kald jeg er overfor Gud, og så bundet til det jordiske. Hvor hard og selvsikker jeg er, - så kan jeg da umulig tro at Gud er glad i meg, slik han er i de som virkelig er hans.

Overfor slike tanker, som oppstår i ethvert menneskes hjerte, er det Herren i dette kapitlet holder opp for øynene våre disse største hellige: Abraham og David. Han viser at selv om de var langt mer trofaste, lydige, og mer helliggjorte enn vi, så har de innfor Gud likevel bare den samme rettferdigheten som vi har, nemlig "Guds rettferdighet ved tro på Jesus Kristus, til alle og over alle som tror".

Dette var spesielt nødvendig å slå fast overfor de som tilhørte den kristne forsamlingen i Rom. De var israelere, Guds eiendomsfolk, barn av de hellige fedrene og pakten. De var vokset opp med loven og den skjønne gudstjenesten. Det var helt nødvendig at deres innbilning om at de hadde noen fortrinn innfor Gud, ble knust. En slik forkynnelse var også nødvendig overfor dem som var hedninger, for å oppmuntre dem med at også de, bare gjennom troen, hadde samme adgang til nåden. Med dette for øye kunne ikke Paulus velge noe kraftigere middel, enn å ta jødernes store stamfar, Abraham, som eksempel og bevisførsel.

Abraham var så særdeles benådet og hellig, at Herren Gud talte med ham som venn til venn. Abraham var Israels folks overhode, og det var gjennom ham alle jordens slekter skulle velsignes. På grunn av alt dette var han alle jøders faste holdepunkt. Dette var da også bakgrunnen for at døperen Johannes, da han trådte fram i sitt spesielle kall til å sønderknuse dette egenrettferdige folk, blant annet uttalte: "Begynn ikke å si til dere selv: Vi har Abraham til far" osv. (Luk 3: 8). Og når Kristus talte til dem om deres vantro, hadde han samme bakgrunn når han sa: "Abraham, deres far, frydet seg til å se min dag. Og han så den og gledet seg" (Joh 8: 56). Abraham var det største navn og forbilde en kunne holde fram som eksempel, for dem som ville vite hvordan en skulle leve for å bli from og tekkes Gud. Det gjaldt også overfor de hedningene som tilhørte forsamlingen, eller på annen måte hadde noen kjennskap til Israels folk. Det var overmåte viktig for alle sammen at Paulus fikk vist hvordan Abraham ble rettferdiggjort. For det måtte jo være samme vei som han hadde gått for å oppnå Guds nåde og velbehag, som alle mennesker måtte gå.

Nest etter Abraham stod profeten David høyest som benådet og hellig. David var "en mann etter Guds hjerte" (1Sam 13: 14). Den hebraiske uttrykksformen her betyr: "en mann, slik Gud vil ha ham". David var en av stamfedrene til Kristus, og et forbilde på ham. Han talte i Den Hellige Ånd, så ikke bare alle hellige, men også Kristus selv brukte hans ord (se f. eks. Sal 22). For en nåde det da er å få se hva en slik mann sier er frelsens vei! Ja, for en nåde det er å få se hva Abrahams eksempel og Davids ord forkynner oss om den eneste veien til frelse!

Hvis Abraham ikke er blitt rettferdiggjort gjennom sine gjerninger, men gjennom en tilregnet rettferdighet. Og har David, idet han talte i Guds Ånd, forkynt at bare det menneske er salig "som Gud tilregner rettferdighet uten gjerninger". Så må vi spørre: Hvem vil da forsøke seg på noen annen vei til rettferdighet?

Med disse to eksemplene viser Paulus at rettferdiggjørelsens vei har vært den samme helt fra begynnelsen, både under den gamle og under den nye pakt. Dette har han også antydnet tidligere i brevet (kap. 3: 21), da han sa at loven og profetene vitnet om den Guds rettferdighet som nå er blitt åpenbart. Må vi så alle holde fast på dette! Det er bare én vei til frelse! Helt fra verden ble til har det bare vært på én og samme vei alle Guds barn, hellige og profeter, har oppnådd Guds nåde og vennskap. Det var Abrahams vei til frelse, og den skal vi nå se nærmere på.

Rom 4, 1

Et tillegg til Rom 4: 1-3 står på slutten av dette kapitlet

1: Hva skal vi da si at vår far Abraham oppnådde etter kjødet?

Paulus bruker et spesielt og egenartet språk, som han ikke har lært seg av jordiske språklærere. Det ligger en dyp åndelighet i det. For våre ører lyder det merkelig, når han spør hva Abraham har oppnådd etter kjødet. Men det han vil ha fram med dette spørsmålet, det finner vi alt i andre verset. Der forteller han i tydelig ordvalg hva han mener med dette: "Dersom Abraham ble rettferdiggjort på grunn av gjerninger" osv. Av dette forstår vi at med uttrykket "etter kjødet" mener Paulus menneskenes egne gjerninger. Men det ligger noe dypt lærerikt i dette uttrykket. Med det antyder apostelen først at han med ett eneste uttrykk vil inkludere alt det Abraham selv var og utrettet gjennom hele sitt liv, både i sitt innvortes og utvortes menneske. Ikke bare noen utvortes gjerninger, men også hele hans hjertes fromhet, lydighet og trofasthet. Hva har han oppnådd gjennom alt dette? Hadde noe av dette gitt ham rettferdighet innfor Gud?

For det andre antyder Paulus med uttrykket "etter kjødet" at alt det gode vi selv måtte være istand til å frambringe, alltid vil være besmittet av vår fordervede natur, våre brist og urenheter. Det er "kjød" (se Jes 40: 6-7), og kan derfor ikke bestå innfor Guds øye. Dette taler også Herren Kristus om til Nikodemus. Når Herren med ett eneste ord ville fortelle ham hvorfor hans fromhet ikke holdt mål, sier han bare: "Det som er født av kjødet, er kjød".

At Paulus i uttrykket "etter kjødet" inkluderer alt det menneskene i seg selv er og gjør, finner vi spesielt bekreftet i Fil 3: 3 flg. Der bruker han samme uttrykk, og forklarer straks hva dette omfatter. Det er ikke bare det han er i kraft av sin jordiske posisjon, og at han er omskåret, men hele hans religiøsitet og fromhet, hans nidkjærhet for å leve etter loven, og hans gjerningers rettferdighet. Han sier: "Vi setter ikke vår lit til kjødet. Skjønt jeg har saktens det jeg kunne sette min lit til også i kjød! Om noen annen mener å kunne sette sin lit til kjød, da kan jeg det enda mer: Jeg er omskåret på den åttende dag, jeg er av Israels ætt, av Benjamins stamme, en hebreer født av hebreere, i forhold til loven en fariseer, i nidkjærhet en forfølger av menigheten (som jeg da anså for et skadelig parti), i rettferdighet etter loven uten lyte".

Det Paulus taler om her, er altså alt det Abraham var, også når det gjaldt hans hjertes fromhet, kjærlighet og lydighet. Dette må vi legge nøye merke til! For de tankene dukker stadig opp hos oss, at om vi ikke blir rettfærdige gjennom noen slags ytre gjerninger, så betyr det likevel noe for Gud at der er noe godt inni oss, som en god vilje, anger, bønn osv. Nei, sier apostelen, også dette inni oss hører inn under ordet "kjød". Det omfatter alt dette som mennesket er og gjør, og det er alt sammen det motsatte av Guds frie nåde og gave (Ef 2: 8-9, Rom 11: 6). Og det er dette spørsmålet konkret gjelder: Om vi blir rettfærdiggjort gjennom noe som er i eller av oss - eller om det tvert imot er av Guds frie nåde, gjennom troen alene. Det er dette som ligger i apostelens spørsmål: "Hva skal vi da si at vår far Abraham oppnådde etter kjødet?". Og slik svarer han: